

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Deo
0030 Oslo

Høringsuttalelse utredning om endringer i reglene om standardisert utmåling av inntektstapserstatning til barn og standardisert erstatning etter yrkesskedeforsikringsloven – kapitaliseringsrente

Det vises til høringsbrev 6.mai 2024 med høringsfrist 20. august 2024.

Personskadeforbundet LTN (Personskadeforbundet) inngir med dette høringsuttalelse.

1. Generelle merknader

Personskadeforbundet anser det som svært positivt at det er foreslått endringer av de standardiserte erstatningsnivåene for yrkesskader og barneerstatning i lys av nedjusteringen av kapitaliseringsrenten i personskadesaker. En slik justering er helt nødvendig for at nivået i erstatningsordningene ikke skal undergraves.

For yrkesskadesakene har det allerede skjedd en markant svekkelse av erstatningsnivået siden de opprinnelige standardiseringsnivået bygde på en kapitaliseringsrente på 6%. Svekkelsen av erstatningsnivået har medført at skadelidte svært sjelden oppnår full erstatning sammenlignet med en individuell erstatningsutmåling. Dette har som konsekvens at skadelidte i størst mulig grad ønsker å få gjort opp saken med et så sent skjæringstidspunkt som mulig fordi det lønner seg å få mest mulig av erstatningen som påført tap. Dette innebærer at hele formålet med standardiseringen, å sikre skadelidte raske erstatningsoppgjør, svekkes i betydelig grad.

Når det gjelder barneerstatningen er for så vidt ikke svekkelsen like markant, men også her er endring nødvendig for å sikre at barn og unge voksne ikke underkompenseres og at det som i utgangspunktet var et fornuftig og korrekt erstatningsnivå ikke svekkes. Det er særlig viktig at den såkalte «vergemålsrenten» på 1,5% implementeres i endringene da dette har stor betydning for denne gruppen særlig sårbare skadelidte.

På bakgrunn av ovennevnte håper Personskadeforbundet at endringene gjennomføres så raskt som mulig.

2. Utredningens vurdering av sammenheng mellom kapitaliseringsrente og skatteulempe

Utredningen peker korrekt på at det er en viss sammenheng mellom redusert kapitaliseringsrenten og skatteulempen, men at dette ikke er en lineær sammenheng. Personskadeforbundet vil fremheve at sammenhengen svekkes ytterligere ved at skatteulempen beregnes av den nominelle avkastningen, mens det etter forskriften om kapitaliseringsrente ikke er noen tvil om at kapitaliseringsrenten er en realrente. Denne forskjellen er i svært begrenset utstrekning tatt hensyn til ved fastsettelse av dagens skatteulempenivå, og innebærer at skatteulempen rent økonomisk er vesentlig for lav. Med dette som utgangspunkt mener Personskadeforbundet at det ikke bør foretas noen nedjustering av påslaget i standardiseringsnivå ved redusert kapitaliseringsrente ut fra en antatt redusert skatteulempe. I den grad det likevel gjøres bør det i hvert fall utvises varsomhet.

3. Endringene i yrkesskedeforskriften

3.2 Tap i fremtidig erverv

Etter Personskadeforbundet vurdering bør påslaget for redusert kapitaliseringsrente etter standardforskriften for yrkesskade settes til 36% siden vi mener det ikke bør tas hensyn til en mulig redusert skatteulempe.

3.3 Menerstatningen

Personskadeforbundet er enig i at eksisterende regelverk, hvor det gjøres et fradrag for antatt menerstatning fra NAV, i praksis kan føre til at det gjøres et for høyt fradrag siden NAVs beregning både bygger på kapitaliseringsrente på 6% og foreldede levetidstabeller. Ideelt sett burde derfor NAVs beregningsmetode ved engangsutbetaling av menerstatningen endres. Personskadeforbundet har imidlertid forståelse for at dette ligger utenfor utredningens mandat. Videre pekes på at skadelidte tross alt kan velge å få utbetalt menerstatningen fra NAV som en løpende ytelse. Dette reduserer den uheldige virkningen av NAVs høye kapitaliseringsrente.

Personskadeforbundet slutter seg fullt ut til at menerstatningen i yrkesskedeforskriften bør basere seg på SSBs levetidstabeller. Dette er i tråd med gjeldende erstatningsrett, og en justering er nødvendig for det overordnede formålet om full erstatning skal ivaretas.

3.4 Fremtidige utgifter

Samlet sett synes Personskadeforbundet at hovedforslaget i pkt. 3.4.1, selv om vi mener forslaget nok bygger for på en prinsipielt sett uriktig nedjustering av påslaget for redusert skatteulempe jf. denne uttalelsen pkt. 3.

3.5 Yrkesskadelidte under vergemål

Personskadeforbundet ser ingen grunn til at yrkesskadelidte under vergemål ikke skal få et særskilt tillegg for den såkalte vergemålsrenten. Det antas at dette kan beregnes basert på samme modell som benyttes ved justeringen fra 6% til 2,5%.

3.7 Forsørgertapserstatning

Personskadeforbundet mener utredningens vurdering av omstillingsperioden ikke er i samsvar med gjeldende alminnelig erstatningsrett. Etter vår vurdering har aldri Høyesterett gitt en prinsipiell tilslutning til at tapsperioden er begrenset, men foretatt konkrete økonomiske vurderinger i den enkelte sak. Vi anerkjenner imidlertid at denne typen overveielser lå til grunn for den standardiserte forsørgertapserstatningen, og i lys av mandatet utreder er gitt legges til grunn at dette premisset for standardiseringen skal ligge fast. Med dette som utgangspunkt har vi ikke særskilte merknader til endringene som foreslås, utover at vi slutter oss til utredningens vurdering av at det bør gis et særskilt tillegg for hjemmearbeidskomponenten jf. utredningen s. 30-31.

3.8 Behovet for øvrige endringer i yrkesskedeforskriften

Personskadeforbundet slutter seg til utredningens vurdering på s. 31-35 hvor det påpekes øvrige svakheter ved yrkesskedeforskriften, og at det derfor bør foretas en bredere gjennomgang av den. Vi understreker imidlertid at de foreslåtte endringene på grunn av redusert kapitaliseringsrente må gjennomføres uavhengig av dette behovet.

4. Barneerstatningen - skatteulempetillegget ved barneerstatning

Personskadeforbundet mener prinsipielt at dagens skatteulempe på ca 24% for barneerstatningen jf. utredningen s. 37 er for høy, og at det derfor bør foretas en omregning av dagens nivå uten noen nedjustering for redusert skatteulempe.

I den grad det skal tas hensyn til en antatt redusert skatteulempe mener vi det riktige må være å legge til grunn en 20% skatteulempe ut fra den bredere vurderingen som er foretatt i utredningen s.36-42. Vi understreker, i likhet med utredningen, at det ikke er noen lineær sammenheng mellom redusert kapitaliseringsrente og skatteulempen, og at sammenhengen er mindre lineær desto lavere kapitaliseringsrenten er.

5.Overgangsregler

5.1 Yrkesskade

I utredningen går det inn for å knytte overgangsreglene til konstateringstidspunktet i yrkesskadeforsikringsloven § 5. Dette vil etter Personskadeforbundets oppfatning føre til at det vil ta lang tid før endringen blir gjeldende. Dette gjelder særlig for yrkessykdomstilfeller der forslaget slik det står i dag etter vårt skjønn vil innebære at det vil kunne gå flere tiår før reglene blir virksomme. Personskadeforbundet mener at nytt regelverk for utmåling må gjelde for saker der erstatning utmåles etter at ny forskrift trer i kraft. Det vil harmonere med den alminnelige erstatningsretten samtidig som man vil unngå at yrkesskade med ikke avsluttede erstatningskrav blir underkompensert.

5.2 Barneerstatning

Utredningen foreslår at ikrafttredelsen knyttes til når skadehendelsen fant sted.

Personskadeforbundet mener at barn og unge voksnes erstatningsrettslige vern skal vektlegges særlig. I perioden fra innføring av kapitaliseringsrenteforskriften og frem til i dag blir barn og unge underkompensert på grunn av standardsatsene ikke ble justert i forbindelse med at forskriften trådte i kraft. Personskadeforbundet mener på prinsipielt grunnlag at utmålingsregler på utmålingstidspunktet må legges til grunn slik at også barn og unge som er skadet og som skades før standardsatsene blir justert sikres «full erstatning» Dette vil også harmonere med det skjæringstidspunkt som ble valgt ved innføring av kapitaliseringsrenteforskriften.

Subsidiært mener Personskadeforbundet at konstateringstidspunktet benyttes, slik det ble gjort da barneerstatningen opprinnelig ble innført. Konstateringstidspunktet kan for øvrig gis samme innhold etter barneerstatningsreglene som etter yrkesskadeforsikringsloven § 21.

Utover dette deler Personskadeforbundet utredningens oppfatning at ny forskrift uansett må anvendes for fase II oppgjøret når dette finner sted etter forskriftens ikrafttredelse.

Oslo 20.08.24

/sign./

Eli Eiklid, Landstyreleder

Per Oretorp, Ass. Generalsekretær